

Література:

1. Антомонов Ю.Г. Моделирование биологических систем. Справочник / Антомонов Ю.Г. – К.: «Наукова думка», 1977. – 260 с.
2. Бармина О.С. Особенности профессионально-прикладной физической подготовки операторов мобильных комплексов связи / О.С.Бармина // Научно-теоретический журнал «Ученые записки». – 2009. – Т. 52, № 6. – С. 13-16.
3. Благинин А.А. Надежность профессиональной деятельности операторов сложных эргатических систем / Благинин А.А. – СПб: ЛГУ им. А.С. Пушкина, 2006. – 144 с.
4. Виноградов М.И. Физиология трудовых процессов / Виноградов М.И. – М.: «Медицина», 1966. – 368 с.
5. Изменение работоспособности операторов командно-измерительных комплексов в процессе сурового дежурства / В.С. Новиков, С.И. Лустин, А.А. Благинин [и др.] // Военно-медицинский журнал. – 1997. – №6. – С. 55-59.
6. Ильин Е.П. Психофизиология состояний человека / Е.П. Ильин. – СПб.: Питер, 2005. – 412 с.
7. Ким Су Ин Способ оценки функционального состояния коры головного мозга человека / Су Ин Ким, В.М. Башкин, Л.П. Павлова / Патент Российской Федерации, Донецкий НИИ гигиены труда и профзаболеваний, RU2141244, SU1066533 A/6 A61 B3/06. – 20.11.99, бюл. №32.
8. Коробейникова И.И. Параметры сенсомоторных реакций, психофизиологические характеристики, успеваемость и показатели ЭЭГ человека / И.И. Коробейникова // Психологический журнал. – 2000. – Т. 21, № 3. – С. 132-136.
9. Маслов Н.Б. Нейрофизиологическая картина генеза утомления, хронического утомления и переутомления человека-оператора / Н.Б. Маслов, И.А. Блоцкий, В.Н. Максименко // Физиология человека. – 2003. – Т. 29. – № 5. – С. 123-133.
10. Тестирование спортсменов для определения уровня физической работоспособности на основе психофизиологических параметров / М.М. Полевщиков, В.В.Роженцов, Н.П. Шабрукова [и др.] // Физическое воспитание студентов. – 2010. – № 3. – С. 69-71.(19)
11. Akerstedt T. Sleep Loss and Fatigue in Shift Work and Shift Work Disorder / T. Akerstedt, K.P. Wright // Sleep Med Clin. – 2009. – Vol.4, №2. – P. 257-271.(20)
12. Disturbed sleep and fatigue in occupational burnout / M. Ekstedt, M. Soderstrom, T. Akerstedt [& all] // Scand. J. Work Environ Health. – 2006. – Vol. 32, №2. – P.121-131.(21)
13. Gemelli K.K. The effect of shift work on the health of workers: a systematic review / K.K. Gemelli, E.F. Hilleshein, L. Lautert // Rev Gaucha Enferm. – 2008. – Vol.29, №4. – P. 639-646.

Захарчук Олександр Іванович
док. мед. наук, доцент
Кривчанська Мар'яна Іванівна
канд. мед. наук, асистент
Громик Ольга Олександрівна
викладач
кафедри медичної біології, генетики та фармацевтичної ботаніки
Буковинський державний медичний університет
м. Чернівці, Україна

ПРОЯВИ ТРИХІНЕЛЬОЗНОЇ ІНВАЗІЇ ВЗИМКУ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗАСОБИ ПРОФІЛАКТИКИ

Трихінельоз залишається актуальною проблемою багатьох країн світу, адже переносники збудників – це домашні, дикі й синантропні тварини, які спричиняють часте виникнення осередків трихінельозних вогнищ [3, с.534; 4, с.537-549].

Соціально-економічні труднощі в державі, наявність стихійних ринків, торгівля м'ясопродуктами, які не пройшли ветеринарну експертизу, наявність сформованих природних і синантропних вогнищ трихінельозу дають підстави вважати прогноз з трихінельозу й надалі несприятливим.

Чинником передачі інвазії є м'ясо диких та домашніх тварин, отримане при полюванні, вільному випасанні свійських тварин та порушеннями правил утримання, забою тварин і реалізації м'ясопродуктів. Сьогодні трихінельоз серед населення виявляється майже на всій території України, куди завозяться м'ясопродукти з його осередків та порушуються ветеринарно-санітарні правила [6, с.345; 8, с.217-218].

Трихінельоз – це гостре або хронічне захворювання тварин і людей, яке характеризується значними функціональними змінами в органах і системах організму. У людини даний гельмінтоз характеризується гострим перебігом: лихоманкою, м'язовими болями, набряком обличчя, висипами на шкірі, високою еозинофілією; при тяжкому перебігу

– ураженням міокарда, легень, центральної нервової системи. Хвороба викликає ускладнення, які часто призводять до летальних наслідків.

Збудником трихінельозу є круглий черв *Trichinella spiralis*, розміром 1,5 – 2,0 мм. Статевозрілі гельмінти паразитують у кишечнику людей і тварин, а личинкова стадія – у поперечно-позмугованих м'язах. У природному вогнищі людина найчастіше заражається трихінельозом при вживанні в їжу термічно недостатньо обробленого м'яса тварин, зокрема свинини.

Трихінельоз розповсюджений в природі у всьому світі серед хижаків і всеїдних ссавців, а також гризунів. В оточенні людини виникають синантропні вогнища інвазії. За характером епідемічних спалахів трихінельоз нагадує інфекційні хвороби (тиф, туляремію, дизентерію), а за злочином перебігом не має собі подібних [5, с.3-7]. Основним джерелом інвазії для людини в синантропному вогнищі є свині. У природі джерелом зараження є дикі кабани, борсуки, снотоподібні собаки, бурі та білі ведмеді, морські ссавці.

Хвороба завдає великих збитків господарствам багатьох країн (організація трихінелоскопії свинини; утилізація свинячих туш, уражених збудниками трихінельозу; захворювання людей, зниження їх працездатності тощо).

Отже, трихінельоз спричинює значні економічні збитки тваринництву та соціальні – людству, що спонукає дослідників до вивчення причин його виникнення. У зв'язку з цим, актуальними є розробка ефективних методів діагностики, а також пошук і впровадження науково обґрунтованих заходів боротьби і профілактики цієї інвазії.

Боротьба з трихінельозом проводиться комплексно (медичними, ветеринарними і мисливськими організаціями) [1, с.9; 2, с.18-23].

У м'язах тварин інвазійність личинок зберігається роками, а в трупному матеріалі вони гинуть під впливом лише дуже високої температури або низької (- 400, - 500°C) [7, с.186; 9, с.567-568]. Личинки трихінел гинуть при дії температури не менше 800°C всередині шматка м'яса. Соління і копчення м'яса на інкапсульовані личинки майже не діють. При вакуумному сушінні при 55-580°C личинки гинуть протягом 4 годин.

З метою профілактики та недопущення виникнення даного захворювання керівники господарств та власники тварин зобов'язані:

забезпечити стійлове утримання свиней;
завозити тварин тільки з благополучних щодо трихінельозу господарств;
забій свиней проводити лише на забійних пунктах і майданчиках під контролем ветпрацівника;

постійно проводити дератизацію у тваринницьких приміщеннях, на територіях ферм, у місцях зберігання кормів, тушки загиблих гризунів своєчасно прибирати та спалювати;
забезпечити утримання територій і приміщень звіроферм у належному санітарному стані.

Категорично забороняється:
подвірний забій тварин без ветеринарно-санітарного контролю;
продаж свинини, м'яса диких тварин без квіта ветсанекспертизи.

Спалахи трихінельозу в природних вогнищах пов'язані з сезоном мисливства – осінньо-зимовим періодом, а також із масовим забоєм свиней у домашніх господарствах в період новорічно-різдвяних свят.

Література:

1. Бодня Е.И. Проблема профилактики паразитозов в современных условиях / Е.И. Бодня // Новости медицины и фармации. – 2005. – № 20-22. – С. 9.
2. Бодня К.І. Паразитарні хвороби в Україні: проблеми та перспективи / К.І. Бодня, О.І. Захарчук // Сучасні інфекції. – 2007. – № 2. – С. 18-23.
3. Возіанова Ж.І. Інфекційні і паразитарні хвороби: в 3-х т. / Ж.І.Возіанова – К.:Здоров'я, 2000.
4. Клиническая паразитология / [А.Я.Лысенко, М.Г.Владимов, А.В.Кондрашин, Дж. Майори / Под общей ред. А.Я. Лысенко. Руководство. - Женева, ВОЗ: – 2002. – 752 с.
5. Онищенко Г.Г. О мерах по усилению профилактики паразитарных болезней в России / Г.Г. Онищенко // Мед. паразитол. – 2003. – №3. – С. 3- 7.
6. Паразитарні хвороби у дітей / [В.П.Пішак, Ю.І.Бажора, О.П.Волосовець, Р.С.Булик]. – Чернівці, БДМУ. – 2007. – 452 с.
7. Пішак В.П. Лабораторна діагностика паразитарних інвазій / В.П. Пішак, Р.С. Булик, О.І. Захарчук. – Чернівці: Медуніверситет, 2012. – 287 с.
8. Ятусевич А.И. Ветеринарная и медицинская паразитология / А.И.Ятусевич, И.В.Рачковская, В.М.Каплич. – М.:Медицинская литература, 2001. – 320 с.
9. Claude Combes. Parasitism: The Ecology and Evolution of Intimate Interactions / Combes Claude. – The University of Chicago Press. – 2001. – 728 p.